

2018

ECONOMICS**Full Marks : 100****Pass Marks : 30****Time : Three hours***The figures in the margin indicate full marks for the questions.***Part I (ক - অংশ)**

Q. No. 1 (a - f) carries 1 mark each	1×6 = 6
Q. No. 2 - 7 carries 2 marks each	2×6 = 12
Q. No. 8 -12 carries 4 marks each	4×5 = 20
Q. No. 13 & 14 carries 6 marks each	6×2 = 12
	<hr/>
	Total = 50

Part II (খ - অংশ)

Q. No. 15 (a - f) carries 1 mark each	1×6 = 6
Q. No. 16 - 21 carries 2 marks each	2×6 = 12
Q. No. 22 -26 carries 4 marks each	4×5 = 20
Q. No. 27 & 28 carries 6 marks each	6×2 = 12
	<hr/>
	Total = 50

Total (Part I & II): 50 + 50 = 100*Contd.*

PART A - ক অংশ

1. (a) Define market economy.
বজাৰ অৰ্থনীতিৰ সংজ্ঞা দিয়া।
- (b) What does a point below the production possibility front indicate?
উৎপাদন সম্ভাৱনীয় সীমাৰেখাৰ তলত অৱস্থিত বিন্দু এটাই কি সূচায়?
- (c) What is meant by inferior goods?
নিকৃষ্ট দ্ৰব্য বুলিলে কি বুজায়?
- (d) What is an indifference curve?
নিৰপেক্ষ ৰেখা কি?
- (e) If there is no change in quantity demanded despite a change in price of a commodity, what will be the price elasticity (e_p) demand?
এবিধ দ্ৰব্যৰ দৰৰ পৰিৱৰ্তন সত্ত্বেও যদি চাহিদাৰ পৰিমাণৰ কোনো পৰিৱৰ্তন নাহে তেন্তেহলে চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা (e_p) কিমান হ'ব?
- (f) What is a production function?
উৎপাদন ফলন কি?

2. Distinguish between positive economics and normative economics.
যথার্থ আৰু আদৰ্শগত অৰ্থবিজ্ঞানৰ পাৰ্থক্য লিখা।

3. Mention any two important factors determining price elasticity of demand.
চাহিদাৰ দৰ স্থিতিস্থাপকতা নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা যিকোনো দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক উল্লেখ কৰা।

4. Suppose, when the price of a good is ₹ 4, the quantity demanded is 25 units. As price increases to ₹ 5, the quantity demanded falls to 20 units. Calculate the price elasticity of demand.
ধৰা হ'ল, এটা সামগ্ৰীৰ দাম 4 টকা হ'লে ইয়াৰ চাহিদাৰ পৰিমাণ 25 একক হয়। যোঁ সামগ্ৰীবিধৰ দাম 5 টকালৈ বাঢ়ে, চাহিদাৰ পৰিমাণ 20 এককলৈ কমে। এনে ক্ষেত্ৰত চাহিদাৰ স্থিতিস্থাপকতা নিৰ্ণয় কৰা।

5. Can there be some fixed cost in the long run? Justify your answer.
দীৰ্ঘকালত স্থিৰ ব্যয় থাকিব পাৰেনে? তোমাৰ উত্তৰৰ ন্যায্যতা প্ৰমাণ কৰা।
1+1=2
OR/ অথবা

6. What is marginal product of an input?
এটা উপাদানৰ প্ৰান্তিক উৎপাদন কি?
2

7. Write down the concept of normal profit.
স্বাভাৱিক লাভৰ ধাৰণাটো লিখা।
2

8. What is monopolistic competition?
একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰ কি?
2

9. What does the Average Fixed Cost (AFC) curve look like? Why does it look so?
গড় স্থিৰ ব্যয় (AFC) ৰেখাডালৰ আকৃতি কেনেকুৱা? ইয়াৰ আকৃতি তেনেকুৱা কিয়?
1+3=4
OR/ অথবা

10. What is meant by Returns to Scale? Give the meanings of various stages of Returns to Scale.
মাত্ৰাৰ প্ৰতিদান বুলিলে কি বুজায়? বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ মাত্ৰাৰ প্ৰতিদানসমূহৰ অৰ্থ লিখা।
1+3=4

11. What is an isoquant? Why are the isoquants downward sloping?
সম উৎপাদন ৰেখা কি? সম উৎপাদন ৰেখাসমূহ কিয় তলফালে হেলনীয়া?
2+2=4

12. What does a firm wish to achieve? What three conditions must hold for a profit maximising firm in the short-run?
ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠান এখনে কি উদ্দেশ্য সিদ্ধি কৰিব বিচাৰে? হ্ৰস্ব কালত লাভ সৰ্ব্বোচ্চকাৰী প্ৰতিষ্ঠান এখনৰ বাবে কি তিনিটা চৰ্ত পূৰণ হ'ব লাগিব?
1+3=4
OR/ অথবা

13. The production function of a firm is given as $Q = 5L^{1/2}K^{1/2}$. Calculate the level of output (Q) when it employs 25 units of labour (L) and 9 units of capital (K).
এখন ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানৰ উৎপাদন ফলন $Q = 5L^{1/2}K^{1/2}$ দিয়া আছে। 25 একক শ্ৰমিক (L) আৰু 9 একক মূলধন (K) নিয়োগ কৰিলে প্ৰতিষ্ঠানখনৰ উৎপাদনৰ পৰিমাণ (Q) নিৰ্ণয় কৰা।
4

11. Explain two characteristics of perfectly competitive market.

পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ দুটা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰা।

12. Explain the effects of a rightward shift of demand curve on equilibrium price and quantity when the number of firms in the market is fixed. Use suitable diagram for your answer.

বজাৰত নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক প্ৰতিষ্ঠান থকা অৱস্থাত ভাৰসাম্য দাম আৰু পৰিমাণৰ ওপৰত চাহিদা ৰেখাৰ সোঁফালে হোৱা স্থানান্তৰৰ প্ৰভাৱ চিত্ৰৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰা।

13. What is demand curve? Show with the help of suitable diagrams how the market demand curve can be derived from individual demand curves.

চাহিদা ৰেখা কি? ব্যক্তিগত চাহিদা ৰেখাৰ পৰা কেনেকৈ বজাৰ চাহিদা ৰেখা পাব পাৰি চিত্ৰৰ সহায়ত দেখুওৱা।

OR/ অথবা

Explain consumer's optimum with the help of indifference curve approach.

নিৰপেক্ষ ৰেখা পদ্ধতিৰ সহায়ত ভোক্তাৰ ভাৰসাম্য ব্যাখ্যা কৰা।

14. The short run Total Cost (TC) schedule of a firm is given below. Calculate the TFC, TVC, AFC, AVC, AC and MC schedules of the firm.

এখন প্ৰতিষ্ঠানৰ হ্ৰস্বকালীন মুঠ ব্যয় (TC) অনুসূচী তলত দিয়া হৈছে। প্ৰতিষ্ঠানটোৰ TFC, TVC, AFC, AVC, AC আৰু MC অনুসূচীসমূহ নিৰ্ণয় কৰা।

Q	TC
0	10
1	30
2	45
3	55
4	70
5	90

OR/ অথবা

Give the meaning of Total Fixed Cost (TFC) and Total Variable Cost (TVC). Show with the help of a diagram that Total Cost (TC) is the sum of TFC and TVC. 2+4=6

মুঠ স্থিৰ ব্যয় (TFC) আৰু মুঠ পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় (TVC) ৰ অৰ্থ লিখা। চিত্ৰৰ সহায়ত দেখুওৱা যে TFC আৰু TVC ৰ যোগফলেই হ'ল মুঠ ব্যয় (TC)।

PART B - খ অংশ

(a) What is macroeconomics? 1

সমষ্টিবাদী অৰ্থবিজ্ঞান কি?

(b) What is autonomous consumption expenditure? 1

স্বতন্ত্ৰ ভোগ ব্যয় মানে কি?

(c) Define excess demand in the context of income and employment determination. 1

আয় আৰু নিয়োগ নিৰ্দ্ধাৰণৰ প্ৰসঙ্গত অতিৰিক্ত চাহিদাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

(d) What are public goods? 1

ৰাজহুৱা দ্ৰব্য কি?

(e) What is balanced budget? 1

সুষম বাজেট কি?

(f) Write down the meaning of flexible exchange rate. 1

পৰিৱৰ্তনশীল বিনিময় হাৰৰ অৰ্থ লিখা।

6. What is GDP Deflator? 2

মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনৰ সংকোচক কি?

OR/ অথবা

Define budget deficit and trade deficit. 2

বাজেট ঘাট আৰু বাণিজ্যিক ঘাটৰ সংজ্ঞা দিয়া।

17. What is Personal Disposable Income (PDI) ?

ব্যক্তিগত ব্যয়যোগ্য আয় কি?

18. Distinguish between demand deposits and time deposits.

চাহিদা আমানত আৰু সময় আমানতৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

19. What is the difference between Ex-ante investment and Ex-post investment ?

প্রত্যাশিত আৰু প্রকৃত (শেহান্ত) বিনিয়োগৰ মাজৰ পাৰ্থক্য কি?

20. Mention any two items of non-plan expenditure of a government budget.

চৰকাৰী বাজেটৰ অপৰিকল্পিত ব্যয়ৰ যিকোনো দুটা বিষয় উল্লেখ কৰা।

21. What is Balance of Payments (BoP) ? Mention two main accounts of BoP.

লেন-দেনৰ সমতা (BoP) কি? BoP ৰ দুটা প্রধান হিচাপ উল্লেখ কৰা।

22. Suppose the GDP at market price of a country in a particular year is ₹ 1100 crore. Net Factor Income from abroad is ₹ 100 crore. The value of Net Indirect Tax is ₹ 150 crore and National Income is ₹ 850 crore. Calculate the aggregate value of depreciation.

ধৰা হ'ল এটা নিৰ্দিষ্ট বছৰত এখন দেশৰ বজাৰ দৰত GDP_{MP} ৰ পৰিমাণ ₹ 1100 কোটি, বিদেশৰ পৰা হোৱা উপাদানৰ প্রকৃত আয় (NFIA) ₹ 100 কোটি, শুদ্ধ পৰোক্ষ কৰৰ পৰিমাণ ₹ 150 কোটি আৰু জাতীয় আয়ৰ পৰিমাণ ₹ 850 কোটি হ'লে, ক্ষয়-ক্ষতিৰ সৰ্বমুঠ মূল্য গণনা কৰা।

23. Define Intermediate goods, Final goods, Consumption goods and Capital goods.

মধ্যবৰ্তী সামগ্ৰী, অন্তিম সামগ্ৰী, ভোগ্য সামগ্ৰী আৰু বিনিয়োগ সামগ্ৰীৰ সংজ্ঞা দিয়া।

24. Measure the level of ex-ante aggregate demand when autonomous investment and consumption expenditure ($\bar{A}$) is ₹ 50 crore, MPS is 0.2 and level of income (Y) is ₹ 4,000 crore. State whether the economy is in equilibrium or not (cite reasons).

স্বতন্ত্র বিনিয়োগ আৰু ভোগ ব্যয় ($\bar{A}$) ₹ 50 কোটি, প্রান্তিক সঞ্চয় প্রৱণতা 0.2 আৰু আয় (Y) ₹ 4,000 কোটি হ'লে প্রত্যাশিত সামগ্ৰিক চাহিদাৰ পৰিমাণ কিমান হ'ব উলিওৱা। অৱস্থাত অর্থনীতি ভাৰসাম্যত আছেনে? কাৰণ দৰ্শোৱা।

OR / অথবা

The autonomous consumption in an economy is ₹ 500 crore and total personal disposable income is ₹ 5,000 crore. If the marginal propensity to consume (mpc) is 0.8, find out the level of aggregate consumption.

4

এটা অর্থব্যৱস্থাত স্বতন্ত্র ভোগৰ পৰিমাণ 500 কোটি টকা আৰু মুঠ ব্যক্তিগত ব্যয়যোগ্য আয় 5000 কোটি টকা। প্রান্তিক ভোগ প্রৱণতা 0.8 হ'লে, অর্থব্যৱস্থাতে সামগ্ৰিক ভোগৰ পৰিমাণ গণনা কৰা।

25. What is revenue deficit in a government budget? Explain its implications of revenue deficit.

1+3=4

চৰকাৰী বাজেটত ৰাজহ ঘাট কি? ৰাজহ ঘাটৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা পৰিস্থিতিৰ ব্যাখ্যা কৰা।

26. Differentiate between devaluation and depreciation of currency.

4

মুদ্ৰাৰ অৱমূল্যায়ন আৰু মুদ্ৰাৰ বহিমূল্যৰ হ্রাসকৰণৰ মাজত পাৰ্থক্য দেখুওৱা।

27. Explain the circular flow of income in a simplified economy with two sectors – households and firms.

6

গৃহস্থী আৰু ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠান — এই দুই-খণ্ডযুক্ত এটা সৰল অর্থ ব্যৱস্থাত আয়ৰ চক্রীয় প্ৰবাহ ব্যাখ্যা কৰা।

OR / অথবা

Write down some of the limitations of using GDP as an index of welfare of a country.

6

এখন দেশৰ কল্যাণৰ সূচক হিচাপে GDP ক ব্যৱহাৰ কৰাৰ কিছুমান সীমাবদ্ধতা লিখা।

28. What are the main functions of money? How does money overcome the shortcomings of a barter system?

2+4=6

মুদ্ৰাৰ প্রধান কার্যাবলী কি কি? মুদ্ৰাই কেনেকৈ বিনিময় প্ৰথাৰ অসুবিধাবোৰ আতৰ কৰে।

OR / অথবা

Briefly explain any four functions of the RBI.

6

ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক (RBI) ৰ যিকোনো চাৰিটা কার্য চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।